

*Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen
työpapereita
Pellervo Economic Research Institute
Working Papers*

N:o 117 (helmikuu 2009)

**NUORTEN SUHTAUTUMINEN METSIIN
JA METSIEN KÄYTTÖÖN TULEVAISUUDEN
METSÄNOMISTAJINA JA PÄÄTÖKSENTEKIJÖINÄ**

Liisa Mäkijärvi

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT

Pellervo Ekonomiska Forskningsinstitut

Pellervo Economic Research Institute

Eerikinkatu 28 A, 00180 Helsinki

Puh. (09) 348 8844, fax (09) 3488 8500

Sähköposti: econ.res@ptt.fi

www.ptt.fi

*Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen
työpapereita
Pellervo Economic Research Institute
Working Papers*

N:o 117 (helmikuu 2009)

**NUORTEN SUHTAUTUMINEN METSIIN
JA METSIEN KÄYTTÖÖN TULEVAISUUDEN
METSÄNOMISTAJINA JA PÄÄTÖKSENTEKIJÖINÄ**

Liisa Mäkijärvi

Helsinki 2009

ISBN 978-952-224-023-1 (PAP)
ISBN 978-952-224-024-8 (PDF)
ISSN 1455-4623 (PAP)
ISSN 1796-4784 (PDF)

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT
Pellervo Economic Research Institute PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki

Helsinki 2009

MÄKIJARVI, LIISA. 2009. NUORTEN SUHTAUTUMINEN METSIIN JA METSIEN KÄYTTÖÖN TULEVAISUUDEN METSÄNOMISTAJINA JA PÄÄTÖKSENTEKIJÖINÄ. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita nro 117. 29 s. ISBN 978-952-224-23-1 (NID), ISBN 978-952-224-24-8 (PDF), ISSN 1455-4623 (NID), ISSN 1796-4784 (PDF)

TIIVISTELMÄ. Suomalaisilla nuorilla on pääosin positiivinen kuva metsästä. Metsään liitetään yleisesti sanat rauha ja hiljaisuus, virkistys ja turvapaikka. Metsässä tehtävät työt ja metsäelinkeinot tulevat metsästä puhuttaessa nuorten mieleen harvoin. Nuorilla on aidosti globaali metsäsuhde ja kansallisen, kansantaloudellisen sekä taloudellisen näkökulman tilalle tai lisäksi on tullut maailmanlaajuisien ongelmien näkökulma. Osana tätä ajattelua on hyvää tarkoittava ajatus maailman pelastamisesta siten, että metsälle ei tehdä mitään. Tulokset selviävät ryhmähaastatteluihin (tapaustutkimus, teema-haastattelun menetelmä) perustuvasta tutkimuksesta, joka tehtiin lukiolaisten ja ammatillisessa luonnonvarainstituutissa opiskelevien 16–25-vuotiaiden nuorten keskuudessa. Osa haastateltavista oli metsää omistavista perheistä. Haastatteluissa selvitettiin nuorten metsään, metsätalouteen ja -teollisuuteen sekä puun energiakäyttöön liittyviä arvoja, asenteita ja tietoja. Haastattelut tehtiin syksyllä 2007 ja niihin osallistui yhteensä 22 nuorta kolmessa eri tavoin painottuneessa lukiossa sekä yhdessä luonnonvarainstituutissa. Ryhmähaastatteluilla saatua tietoa hyödynnettiin laadittaessa kyselylomake saman ikäisille nuorille suunnattuun postikyselyyn. Tämä tutkimus on osa laajempaa hankekokonaisuutta ”Yksityismetsänomistajakunta muutoksessa: Tulevaisuuden metsänomistaja 2030”.

Avainsanat: Tulevaisuus, nuoret, asenteet, metsänomistus, opetus.

MÄKIJARVI, LIISA. 2009. ATTITUDES TO FORESTS AND FOREST RELATED ISSUES AMONG FINNISH YOUTH AS FUTURE FOREST OWNERS AND DECISION-MAKERS. Pellervo Economic Research Institute Working Papers No. 117. p 29. ISBN 978-952-224-23-1 (NID), ISBN 978-952-224-24-8 (PDF), ISSN 1455-4623 (NID), ISSN 1796-4784 (PDF)

ABSTRACT. Finnish youth of 16 to 25 years of age have mainly a positive conception of forests. They associate commonly privacy, silence, recreation and retreat with forests. Working and source of livelihood are associated with forests seldom. These youngsters have a global attitude to forests and besides or instead of national or economic views there exists concern about worldwide problems. As a part of this kind of thinking is the idea of saving the world by leaving the forests as they are. These results are an outcome of group interviews conducted among high school students of 16 to 25 years of age. Part of the students came from families possessing forest estates. The interviews dealt with values, attitudes and knowledge related to forests, forestry, forest industry and wood as energy source. The interviews took place in the autumn 2007. The number of interviewees was 22. The results of the interviews were exploited in setting of questionnaires for a mail survey targeted to young people of the same age group. This study is a part of a larger project “Private Forest Ownership in a State of Change: Finnish Forest Owners’ Profile in 2030”.

Keywords: Future, youth, attitudes, forest ownership, education.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ NUORTEN SUHTAUMISESTA METSIIN JA METSIEN KÄYTTÖÖN TULEVAISUUDEN METSÄNOMISTAJINA JA PÄÄTÖKSENTEKIJÖINÄ	1
1. JOHDANTO	4
1.1 Tausta	4
1.2 Tavoite	4
2 RYHMÄ- JA TEEMAHAASTATTELUN TEORIAA	6
3. TUTKIMUKSEN AINEISTO JA MENETELMÄ	8
3.1 Toteutus	8
3.2 Nuorten taustapiirteet	8
3.3 Haastattelujen sisältö	9
4. TULOKSET	10
4.1 Metsien merkitys ja käyttö	10
4.1.1 Metsiin yleisesti liittyvät arvot ja aktiviteetit	10
4.1.2 Oman metsän merkitys metsää omistavien perheiden nuorille	11
4.1.3 Suhtautuminen metsien käyttöön	12
4.1.3.1 Talouskäyttö, teollisuus, toimeentulo	12
4.1.3.2 Lähiympäristö, ”takapiha”	13
4.1.3.3 Metsien suojelu	13
4.1.3.4 Globaalit kysymykset	14
4.1.3.5 Puu energian lähteenä	14
4.2 Tiedot ja tietolähteet metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta	15
4.2.1 Koulu	15
4.2.2 Media	16
4.2.3 Vanhemmat, isovanhemmat, sukulaiset	16
4.3 Metsän omistuksen kiinnostavuus	17
4.3.1 Mökkitontti tai pieni metsäpalsta, tapa vaalia osaa maapalloa	17
4.3.2 Tulonlähde, taloudellinen turva, tunnesiteet	17
4.4 Tulevien metsänomistajien tiedot ja taidot sekä ammattiavun tarve	18
4.4.1 Osallistuminen metsätöihin	18
4.4.2 Metsäasioiden hoito, tiedonlähteet	19
4.4.3 Puukauppakäyttäytyminen	19
5. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	21
LÄHTEET	25
LIITE	26

TIIVISTELMÄ NUORTEN SUHTAUTUMISESTA METSIIN JA METSIEN KÄYTTÖÖN TULEVAISUUDEN METSÄNOMISTAJINA JA PÄÄTÖKSENTEKIJÖINÄ

Gloobalisuus näkyy nuorten metsäasenteissa

Iältään 16–25-vuotiailla suomalaisilla nuorilla on positiivinen kuva metsästä ja kaikilla on yleensä vastaus valmiina kysyttäessä metsän merkitystä omaan elämään. Metsä on liittynyt lapsuuden leikkeihin kaupungin tai taajaman lähimetsissä, kesämökkiä ympäröivässä metsässä tai kotitalan ympäristössä. Metsään liitetään sanat rauha ja hiljaisuus, pakopaikka kaupungin melusta, virkistys, turvapaikka ja yksityisyys. Metsää pidetään tärkeänä osana Suomen luontoa, kasvi- ja eläinlajien kotina sekä eri taiteen lajien innoittajana. Metsän merkitystä globaalissa ekosysteemissä pidetään merkittävänä. Osa nuorista mieltää metsän elinkeinona, mutta vain harva niistä, jotka asuvat muualla kuin tilalla.

Nuoret pitävät yleisesti metsää tärkeänä ja läheisenä eivätkä voi ajatella luopuvansa metsästä, mikäli sellaisen omistaisivat. Henkisten arvojen lisäksi metsä nähdään tulonlähteenä ja pahanpäivänvarana. Muualla, kuin tilalla asuvat metsänomistajaperheiden nuoret eivät yleensä ajattele metsää taloudellisesti arvokkaana.

Nuorilla on aidosti globaali metsäsuhde. Kansallisen, kansantaloudellisen ja taloudellisen näkökulman tilalle tai lisäksi on tullut maailmanlaajuisten ongelmien näkökulma. Vuoden 2030 vaiheilla metsänomistajaksi tulevat ja metsänomistuksesta kiinnostuneet nuoret voidaan ryhmitellä seuraavasti:

- Globaalit ajattelijat, jotka haluavat tuntea kuuluvansa maailmanlaajuiseen ekosysteemiin ja pelastavansa osan maapalloa olemalla tekemättä metsälle mitään.
- Metsänomistajat, jotka haluavat tehdä itse hoitotöitä esim. kunnan ylläpitämiseksi. Heille metsä on eräänlainen puuhalpasta. He haluavat myös turvata globaalia ekosysteemiä.
- Tilalta koulun jälkeen lähtevät nuoret, jotka haluavat tehdä itse metsässä töitä mahdollisuuksien mukaan ja joille metsä on tärkeä, jotta voi tuntea kuuluvansa sukupolvien ketjuun. He haluavat myös taloudellista hyötyä metsästä ja pitävät metsää ainakin pahanpäivän varana. Globaali ajattelu on myös heille läheinen ja itsestään selvä asia.
- Tilalla asuvat ja tilaa pitämään jäävät nuoret, joille metsä edustaa työtä ja elinkeinoa.

Metsänomistajaperheiden nuoret voidaan jakaa kahteen ryhmään. Ne nuoret, joiden perheissä metsällä on taloudellista merkitystä ja joiden metsät ovat olleet talouskäytössä

nuorten varttuessa, pitävät metsien samankaltaista käyttöä luontevana myös omalla kohdallaan. Toisen ryhmän muodostavat nuoret, jotka ovat asuneet kaukana metsästä, eivätkä tiedä metsän olleen talouskäytössä. Heidän voidaan ajatella kuuluvan metsien talouskäytön suhteen samaan ryhmään kuin nuoret, joiden perheet eivät omista metsää. Osa nuorista pitää paheksuttavana myydä puuta perimältään palstalta. Samoin hakkuita saatetaan pitää turhana, mikäli on muutenkin rahaa.

Suhtautuminen hakkuisiin taajamien tai ylipäättään asutuksen lähellä koetaan nuorten keskuudessa omaan takapihaan puuttumiseksi. Sama koskee kesämökkien läheisiä metsiä. Hakkuita ei vastusteta kokonaan, mutta maiseman huomioon ottamista ja siistiä jälkeä toivotaan. Nämä mielipiteet ovat yhteneväisiä sekä tilalla asuvilla että kaupunkilaisilla nuorilla.

Koululla suuri merkitys metsätiedon jakajana

Koulun ja opettajien merkitys perustietojen antajana on tärkeä kaikille nuorille. Koulun merkitys korostuu niillä, joilla ei ole muuten vahvaa suhdetta metsätalouteen tai metsäteollisuuteen. Koulusta saadut opit ovat myös median seurannan perusta.

Metsäteollisuutta ei käsitellä juuri missään oppiaineissa. Ala- ja yläasteen metsäopetuksen ja metsäretkien kaltaista opetusta ja toimintaa toivotaan myös lukioon.

Suurella osalla nuorista ei ole juurikaan käsitystä siitä, mistä bioenergiassa tai puun käyttämisessä energian lähteenä on kyse. Asiaa ei ole käsitelty koulussa, eivätkä nuoret ole seuranneet yleistä keskustelua asiasta.

Tilalla asuminen, riippumatta siitä aikooko jatkaa tilalla vai suuntaako muualle, takaa hiljaisen siirron monista metsänhoitoon liittyvistä asioista. Metsäorganisaatioista tai puukaupasta tieto ei tunnu siirtyvän kovinkaan helposti. Ilmeisesti puukauppa on edelleenkin jonkinlainen tabu ja lapsille ei puhuta raha-asioista. Lisäksi asia näyttää olevan perheissä yhden henkilön, yleensä isän, hoidossa ja vastuulla. Kuitenkin ajatus, että tulevaisuudessa perittävä metsä annettaisiin asiantuntijan, ikään kuin salkunhoitajan käsiin, tuntuu metsänomistajaperheiden nuorista vieraalta.

Tilalta pois muuttaville nuorille puukauppaan liittyvät asiat ovat toistaiseksi tuntemattomia. Apua puukaupassa he ajattelevat saavansa perheen tai suvun jäseniltä tai tutulta metsurilta. Tilalta lähtevät tytöt aikovat pitää puukaupan omissa käsissään ja pitävät sitä myös velvollisuutenaan sukuaan kohtaan.

Nuoret arvostavat erittäin paljon vanhemmilta ja isovanhemmilta saamaansa oppia metsäasioista. Lapsuuden metsäretket olivat positiivisina muistoina mielessä. Tieto metsä-

asioista siirtyy sukupolvelta toiselle niin kauan kuin jompikumpi vanhemmista on maalta kotoisin ja suhde metsään on siten elävä. Suuri kysymys on, mitä tapahtuu metsätiedon siirrolle, tai onko tietoa enää riittävästi siirrettäväksi seuraavalle sukupolvelle, kun molemmat vanhemmat ovat kasvaneet kaupungissa. Toivottavaa olisi, että koulu ja vanhemmat olisivat mukana estämässä tulevien sukupolvien vieraantumista metsätaloudesta ja -teollisuudesta.

Nuorten asenteita selvitettiin ryhmähaastatteluilla

Tulokset perustuvat ryhmähaastatteluihin (tapaustutkimus), jotka tehtiin kolmessa eri tavoin painottuneessa lukiassa sekä ammatillisessa luonnonvarainstituutissa opiskelevien nuorten keskuudessa. Iältään nämä nuoret olivat 16–25-vuotiaita. Haastateltavista osa oli metsää omistavista perheistä, osa ei. Haastatteluissa selvitettiin nuorten metsään, metsätalouteen ja -teollisuuteen sekä puun energiakäyttöön liittyviä arvoja, asenteita ja tietoja. Ryhmähaastatteluilla saatua tietoa hyödynnettiin laadittaessa kyselylomake saman ikäisille nuorille suunnattuun postikyselyyn. Postikyselyn tulokset julkaistaan erikseen Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja-sarjassa. Haastattelu on osa laajempaa hankekokonaisuutta ”Yksityismetsänomistajakunta muutoksessa: Tulevaisuuden metsänomistaja 2030”.

Rakennemuutos muuttaa metsänomistajien tavoitteita

Tutkimuksen taustalla on metsänomistajakunnassa meneillään oleva rakennemuutos ja sen mahdolliset vaikutukset metsätalouteen ja puuntarjontaan. Vuonna 2030 uudet metsänomistajat sekä päättäjät ja asennemuokkaajat poikkeavat todennäköisesti nykyisistä monin tavoin. Tulevaisuuden 40- tai 50-vuotiaat eivät myöskään ole samanlaisia kuin vastaavan ikäiset aikaisemmilla vuosikymmenillä. Arvoja, asenteita ja käyttäytymistä muovaavat mm. koulutustaso, elämänpiiri ja yleinen varallisuustaso sen lisäksi, että ne muuttuvat iän funktiona. Muutos vaikuttanee myös metsänomistuksen tavoitteisiin sekä yleiseen tietämykseen ja ymmärrykseen metsätalouden ja -teollisuuden yhteiskunnallisesta ja kansantaloudellisesta merkityksestä.

1. JOHDANTO

1.1 Tausta

Metsätalouden ja metsäteollisuuden toimintaa, toimintaympäristöä ja asenneilmastoa muovaavat tulevaisuuden metsänomistajakunta sekä tulevaisuuden päättäjät ja vaikuttajat. Vuonna 2030 uudet metsänomistajat sekä päättäjät ja asennemuokkaajat, jotka eivät omista metsää, poikkeavat nykyisistä monin tavoin. Yhä suurempi osa heistä on varttunut kaupungissa. Useimmilla ei ole omakohtaista kokemusta metsätaloudesta. Muutos vaikuttaa todennäköisesti metsänomistuksen tavoitteisiin. Muutos vaikuttaa myös yleiseen tietämykseen ja ymmärrykseen metsätalouden ja -teollisuuden yhteiskunnallisesta ja kansantaloudellisesta merkityksestä.

Metsänomistajakunnan muutostrendejä ovat ikääntyminen, kaupungistuminen ja ammattijakauman muutos (Karppinen ym. 2002, Rämö ym. 2005, Järvinen ym. 2006). Lisäksi yhteiskunnallinen muutos muuttaa ikäpolvia. Tulevaisuuden 40- tai 50-vuotiaat eivät ole samanlaisia kuin vastaavan ikäiset aikaisemmilla vuosikymmenillä. Arvoja, asenteita ja käyttäytymistä muovaavat mm. koulutustaso, elämänpiiri ja yleinen varallisuustaso sen lisäksi, että ne muuttuvat iän funktiona.

Metsänomistajakunnan keski-ikäns nousu jatkuu vielä useita vuosia. Suurimman omistajaryhmän muodostavat suuret 1940-luvulla syntyneet ikäluokat. Tämän ryhmän metsänomistus jatkunee pitkään. Laajempi sukupolvenvaihdos metsänomistuksessa on tiedossa arviolta vuosien 2020–2030 tienoilla. Muutos tulee olemaan melko nopea ja myös kohdalaisen voimakkaasti metsänomistajakunnan perinteisiä rakenteita heiluttava. Suuret ikäluokat ovat viimeinen ikäluokka, jolla on lähes kaikilla jonkinlainen suhde maaseutuun, metsään ja alkutuotantoon.

1.2 Tavoite

Metsänomistajakunnan muutosten ja heidän käyttäytymistään ohjaavien motiivien ja tavoitteiden suhteesta tiedetään yllättävän vähän. Tulevaisuuden metsänomistajien arvoja, asenteita ja tavoitteita ei ole tutkittu.

Tulevien metsänomistajien arvo- ja ajatusmaailmaa, mm. metsiä, luontoa ja metsien käyttöä koskien, on tunnettava, jotta voidaan suunnitella viestintää ja neuvontaa, joka vetoaa heidän arvoihinsa ja asenteisiinsa. On tärkeää löytää oikeat keinot, joilla varmistetaan että uusiutuvien metsäluonnonvarojen hoidosta ja taloudellisesta hyödyntämisestä

ollaan kiinnostuneita myös vuonna 2030. Puukauppatapojen pitkän aikavälin tulevasta kehityksestä ei ole tutkittua tietoa.

Tulevaisuuden metsänomistajakunta toimii vuonna 2030 viitekehityksessä, jonka arvoja, asenteita ja toimintatapoja tuon hetken päättäjät ja vaikuttajat luovat ja toteuttavat. On tunnettava tulevaisuuden vaikuttajien ja päättäjien asenteita ja arvoja sekä tietolähteitä, jotta voidaan kohdentaa viestintää ja tiedotusta siten, että kestävään luonnonvarojen käyttöön pohjautuvan metsäelinkeinon toimintaympäristö turvataan jatkossakin. Tietoa tulevista muutoksista tarvitaan metsäpolitiikassa, koulutuspolitiikassa ja metsäalan toimijoiden viestinnässä.

Tässä raportissa selvitetään ryhmähaastatteluihin (tapaustutkimus, teemahaastattelun menetelmä) perustuen lukiolaisten ja ammatillisessa luonnonvarainstituutissa opiskelevien nuorten suhdetta, arvoja ja asenteita metsään, metsätalouteen ja -teollisuuteen sekä tietoja metsätaloudesta ja -teollisuudesta. Lisäksi selvitetään tietoja ja asenteita puun käytöstä energian lähteenä. Haastateltavista osa oli metsää omistavista perheistä, osa ei. Ryhmähaastatteluilla saatua tietoa hyödynnettiin laadittaessa kyselylomake saman ikäisille nuorille suunnattuun postikyselyyn. Nuorten ryhmähaastatteluihin valittiin tarkoituksella kolme eri tavoin painottunutta lukiota ja yksi luonnonvarainstituutti.

Ryhmähaastattelun tuloksia hyödynnettiin tehdyssä postikyselyssä. Postikyselyn tulokset julkaistaan erikseen Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja-sarjassa.

2. TEEMA- JA RYHMÄHAASTATTELUN TEORIAA

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista ryhmähaastattelun menetelmää. Ryhmähaastattelu on oma tutkimuskokonaisuutensa. Tutkimuksessa pyritään pikemminkin ilmiöiden ymmärtämiseen kuin lainalaisuuksien ja säännönmukaisuuksien etsimiseen. Tutkijalla tulee kuitenkin olla tutkittavasta ilmiöstä jokin ennakkokäsitys, joka ohjaa tutkimusta ja jonka pohjalta tapauksia tarkastellaan (Hellström ja Hyttinen 1996).

Kvalitatiivinen tutkimus ei ole kvantitatiivisen tutkimuksen esiaste. Se ei edellytä kvantitatiivista täsmennystä. Tässä tutkimuksessa ryhmähaastatteluilla saatua tietoa kuitenkin hyödynnettiin laadittaessa kyselylomaketta laajempaa kvantitatiivista kyselytutkimusta varten. Haastattelututkimus toi esiin postikyselyä varten uusia tai täsmentyneitä aiheita. Samalla voitiin varmentaa käsitevalidius ja käyttää kieltä ja termejä, joita nuoret itse käyttivät.

Interaktiivinen aineiston keruu mahdollistaa sen, että voidaan tutkia asioita, joiden termistö ei ole haastateltaville välttämättä tuttua. Näin saavutetaan käsitevalidius. Hirsijärven ja Hurmeen (2000) mukaan heikko käsitevalidius saattaa olla seurauksena, mikäli haastateltavaa ryhmää, sen käsitejärjestelmää ja kielenkäyttöä ei tunneta riittävästi. Käsitevalidius saattaa jäädä heikoksi myös, mikäli teema-alueita koskevia lisäkysymyksiä ei tehdä riittävästi.

Tarkasteltaessa ja arvioitaessa kvalitatiivista analyysiä sekä ryhmä- tai teemahaastattelujen tuloksia tulee Mäkelän (1990) mukaan kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin

- kvalitatiivinen menetelmä on yleensä interaktiivinen ja aineiston keruu ja käsittely kietoutuvat tiiviisti toisiinsa
- aineiston keruuta ja käsittelyä ei voida erottaa samalla tavalla kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa
- haastattelijan kielellinen ja asiallinen kompetenssi vaikuttaa haastatteluun ja jokainen vastaus ja kysymys ovat jatkoa edelliselle keskustelulle
- on mahdollista, että joitakin sosiologisia kysymyksiä voidaan tutkia vain kvalitatiivisesti
- aineiston kylläntyminen on vaikea havaita
- on erittäin tärkeätä saada aineisto hallittavaan ja käsiteltävään muotoon
- vaikutelmanvaraisuutta ja turistikaisuutta on vältettävä eli analyysi on tehtävä mahdollisimman strukturoidusti.

Kvalitatiivinen aineisto on aina vähemmän standardoitua kuin kvantitatiivinen. Lukijalle on annettava kuva teknisistä ja ajatusoperaatioista, joihin tulkinta perustuu (Mäkelä 1990).

Ryhmähaastattelu antaa tutkijalle mahdollisuuden tarkastella haastateltavia pienoiskulttuureja. Tätä tutkimusta tehtäessä tärkeä havainto ryhmistä oli se, että keskustelu oli pääasiassa vilkasta ja nuoret suhtautuivat kunnioittavasti toistensa hyvinkin paljon eriäviin mielipiteisiin.

3. TUTKIMUKSEN AINEISTO JA MENETELMÄ

3.1 Toteutus

Tutkimus on tapaustutkimus, joka tehtiin ryhmissä tehtävää teema-haastattelun menetelmää käyttäen.

Nuorten ryhmähaastatteluihin valittiin tarkoituksella kolme eri tavoin painottunutta lukiota ja yksi luonnonvarainstituutti. Haastattelut sovittiin biologian tai metsäaineiden opettajien kanssa. Oppilaat osallistuivat vapaaehtoisesti haastatteluun, eikä heitä valikoitu minkään kriteerin perusteella perusjoukosta. Opettajien suhtautuminen tutkimukseen oli myönteinen ja he toivoivat saavansa tuloksia käyttöönsä omiksi työvälineikseen. Biologian ja maantieteen opettajien liiton hallitus hyväksyi haastattelun sekä myöhemmin tehdyn kyselytutkimuksen sisällöt. Ryhmien koot vaihtelivat neljästä seitsemään oppilaaseen. Jokaisessa ryhmässä oli nuoria sekä metsää omistavista että omistamattomista perheistä.

Haastattelut toteutettiin 10.10.–12.11.2007 eri tavoin painottuneissa lukioissa sekä luonnonvarainstituutissa. Haastattelut tehtiin Tampereella kuvataidepainotteisessa lukiossa, Hyvinkäällä luonnontiedepainotteisessa lukiossa, Espoossa taloustiedepainotteisessa lukiossa sekä luonnonvarainstituutti Asikkalassa. Haastattelujen kesto oli 1,5–2 tuntia. Haastattelut etenivät keskustelunomaisesti, kuitenkin siten, että sama kysymysrunko käytiin läpi kaikkien kanssa. Nuoret vastasivat kaikkiin kysymyksiin. Keskustelut olivat valtaosaltaan vilkkaita. Nuorille korostettiin, että haastattelija ei odottanut tietyn tyyppisiä vastauksia ja että myös se, että ei tiedä asiasta mitään tai että asia ei kiinnosta, on hyvä vastaus.

Haastattelut nauhoitettiin ja nauhoituksista kirjoitettiin erilliset koosteet. Tämän raportin tulokset perustuvat näihin koosteisiin.

3.2 Nuorten taustapiirteet

Haastateltuja nuoria oli yhteensä 22, joista 12 oli tyttöjä ja 10 poikia. Nuorista 17 oli 17-vuotiaita, neljä oli 16-vuotiaita ja yksi oli 15-vuotias. Nuorista yhdeksän asui maalla ja 13 asui taajamassa tai kaupungissa. Kolmentoista nuoren perhe tai isovanhemmat omistivat metsää enemmän kuin mökkitontin verran. Nuorista seitsemän asui tilalla. Osa tilalla asuvista oli Luonnonvarainstituutti Salpauksen (ent. Maatalousoppilaitos) oppilaita, osa kaupunkien lukiolaisia.

3.3 Haastattelujen sisältö

Ryhmähaastatteluissa käytiin läpi seuraavia asiakokonaisuuksia:

- Metsien yleinen merkitys ja nuorten suhde metsään. Liikkuuko nuori metsässä? Miksi? Kuinka metsän eri käyttömuotoihin suhtaudutaan?
- Millaiset tiedot ja taidot ovat metsäasioista, metsätaloudesta, metsäteollisuudesta, metsien sosiaalisesta ja taloudellisesta merkityksestä? Millaiset tiedot ovat metsien biologiasta ja hiilen kierrosta? Entä energiapuun käytöstä?
- Mitkä asiat vaikuttavat tulevaisuudessa metsien käyttöön ja hoitoon sekä suhtautumiseen metsien käyttöön ja hoitoon?
- Haastateltavan taustapiirteet, sosioekonomiset ja demografiset piirteet, harrastukset, elämäntyyli, suvun kautta yhteys metsään.

Haastattelun runko on liitteenä.

4. TULOKSET

4.1 Metsien merkitys ja käyttö

4.1.1 Metsiin yleisesti liittyvät arvot ja aktiviteetit

Haastatelluilla nuorilla oli positiivinen ja monipuolinen kuva metsästä ja vastaus valmiina kysyttäessä metsän merkitystä. Metsään liittyi kaikilla nuorilla positiivisia muistoja varhaislapsuudesta lähtien, asuinpaikasta riippumatta.

Metsään liittyviä ominaisuuksia olivat kaikille haastatelluille:

- Lapsuuden leikkipaikka
- Rauha ja hiljaisuus
- Pakopaikka kaupungin melusta
- Turvapaikka
- Yksityisyys (riittävän suuri mökkitontti)
- Kasvi- ja eläinlajien koti
- Oleellinen osa Suomen luontoa
- Eri taiteen lajien innoittaja
- Joidenkin ihmisten elannon lähde
- Osa maapallon hyvinvointia.

Maatilalla asuvien nuorten ajatuksia metsästä edellä mainittujen, kaikille haastatelluille tärkeiden metsän merkitysten lisäksi olivat:

- merkitsee työtä, korostivat tilaa pitämään jäävät nuoret
- merkitsee kuulumista sukupolvien ketjuun, korostivat erityisesti tilalta lähteä aikovat nuoret
- metsä on taloudellinen pahanpäivänvara, korostivat erityisesti tilalta lähteä aikovat nuoret.

Metsien merkitys tärkeänä elinkeinona kansantaloudelle, tai metsän merkitys arvokkaana luonnonvarana, ei tullut nuorten mieleen metsien merkitystä kysyttäessä. Metsään ei liitetty myöskään isänmaallisia arvoja. Haastattelijan nostaessa tämän teeman esiin, se ei herättänyt juurikaan keskustelua.

Nuoret olivat liikkuneet metsässä asuinpaikasta tai taustasta riippumatta. Metsä on ollut lähes kaikille luontainen leikkipaikka ja lapsuuden metsämuistot olivat hyvin mielessä. Lapsuuden metsä on voinut olla läheinen kaupungin tai taajaman metsä, kesämökin ympäristö tai kotitilaa ympäröivät metsät.

Osa nuorista oli käynyt marjassa ja sienestämässä vanhempiensa kanssa. Se ei ollut kuitenkaan kovin yleistä, eikä tuntunut merkittävältä tekijältä nuorten metsäsuhteessa. Voimakkaasti positiivisena mielessä nuorilla sen sijaan olivat metsäretket isän tai isovanhempien kanssa, jolloin on puhuttu metsäasioista.

Siirryttäessä lapsuudesta nuoruuteen harrastukset vaikuttavat metsän käyttöön. Eläimet, erityisesti hevoset ja koira, toivat metsän hyvin lähelle nuoren elämää. Samoin suunnistajat liikkuvat paljon metsässä. Metsässä kävivät lenkillä tai kävelemässä myös muut kuin suunnistajat, mutta he liikkuvat enemmän rakennettuja polkuja pitkin.

Tiloilla asuvat olivat tehneet paljonkin töitä metsässä. Toinen metsässä töitä tehnyt ryhmä oli isän apuna rankametsässä olleet, ja edelleen apuna olevat tytöt.

Metsän saavutettavuutta pidettiin tärkeänä riippumatta siitä, omistiko metsää vai ei. Vieraan tai kaupungin omistama lähimetsä saattoi olla tärkeämpi kuin kaukana oleva perheen oma metsä.

Haastatelluista muutaman perhe ei omistanut metsää tai mökkitonttia. Metsät olivat heille kuitenkin läheisiä ja edustivat paljolti samoja arvoja, kuin metsänomistajaperheiden nuorille.

4.1.2 Oman metsän merkitys metsää omistavien perheiden nuorille

Nuorista seitsemän asui tilalla. Tilaa pitämään jääville metsä oli tärkeä monella tavalla. Myös tilalta lähtevät pitivät metsää tärkeänä ja läheisenä ja kaikki halusivat olla jatkosakin metsänomistajia. Tunne, että on metsän kautta yhteydessä kotipaikkaan, ja samalla osa sukupolvien ketjua, tuntui tärkeältä erityisesti tilalla asuville mutta sieltä opiskelemaan ja muihin tehtäviin lähteville nuorille. Henkisten arvojen lisäksi metsä nähtiin avoimesti ja luontevasti taloudellisesti merkittävänä ja ainakin pahanpäivänvarana.

Perheen metsäomaisuuden sijaitessa muualla kuin asuinpaikkakunnalla, nuoret eivät yhtä haastateltavaa lukuun ottamatta osanneet ajatella metsää taloudellisesti arvokkaana.

Metsänomistajaperheiden nuoret (tulevat metsänomistajat) jakautuivat karkeasti kahteen ryhmään:

1. Nuoret, joiden perheissä metsällä oli taloudellista merkitystä ja metsät olivat olleet talouskäytössä nuorten varttuessa, pitivät metsien talouskäyttöä luontevana myös omalla kohdallaan. Tämän ryhmän nuoret tiesivät perheen tai suvun omistaman metsän hehtaarimäärän.

Tässä ryhmässä henkisten arvojen merkitys vaihteli melko paljon, mutta ne olivat tärkeitä kaikille.

2. Nuoret, jotka olivat aina asuneet kaukana perheen omistamasta metsästä, eivätkä tienneet metsää hyödynnetyn taloudellisesti, voidaan ajatella kuuluvan samaan ryhmään, kuin ne, joiden perheet eivät omistaneet metsää lainkaan tai omistivat vain mökkitontin. Ikä ja sukupolven sisäinen henki ja arvomaailma olivat näillä nuorilla vaikuttavampi tekijä suhteessa metsään kuin kaukaisen metsän omistamiseen liittyvät taloudelliset arvot. Edellisten sukupolvien työn vaalimista ajateltiin olevan se, että metsälle ei tehdä mitään. Tämän ryhmän nuoret eivät yleensä tienneet, paljonko perhe omisti metsää. Arvokkaana pidettiin vain isoa mökkitonttia ja sen tuomaa rauhaa.

4.1.3 Suhtautuminen metsien käyttöön

4.1.3.1 Talouskäyttö, teollisuus, toimeentulo

Metsäteollisuus oli niille, joille se oli edes jotenkin tuttua, tärkeä kansantalouden vientiala. Paperi tiedettiin tärkeäksi vientituotteeksi ja paperiteollisuuden menestymisestä oltiin huolissaan. Nämä nuoret olivat yksimielisesti teollisuuden edellytysten turvaamisen takana. Pidettiin tärkeänä, että metsät ovat jatkossakin talouskäytössä. Metsien käytön edellytettiin olevan kestävä ja monimuotoisuuden ja lajiston runsauden huomioivaa. Nuorilla oli selkeä käsitys siitä, että hakkuut eivät saa ylittää metsän kasvua.

Taluspainotteisessa lukiossa oli nuorilla selkeä näkemys, että talousmetsät ja luonnonarvometsät tulee olla erikseen. Teollisuuden tarpeet ymmärrettiin riippumatta omasta ekologisesta suuntautuneisuudesta ja kaupunkilaisesta taustasta. Nuorista valtaosa oli sitä mieltä, että talouskäytön ohella pitäisi olla riittävästi suojeltuja metsiä kaikkialla Suomessa siten, että ne olisivat kaupunkilaisten ulottuvilla. Monet totesivat hyvin hoidettujen talousmetsienkin täyttävän heidän tarpeensa.

Pohjoisen metsiä toivottiin säästettävän. Toisaalta toivottiin, että hakkuita tehtäisiin siellä, missä ei ole paljoa asutusta, esim. pohjoisessa.

Näkyvillä olevia rumia avohakkuita kritisoivat lähes kaikki. Avohakkuita tai hakkuita ylipäättään ei sinänsä arvosteltu, mutta toivottiin pehmeämpiä käsittelytapoja, maiseman huomioon ottamista ja siistimpää jälkeä.

Metsänomistajan oikeuksista tai vastuista keskusteltaessa metsänomistajalla todettiin olevan velvollisuus hoitaa metsää hyvin ja kestävästi. Metsänomistajan taloudellisesta

hyvinvoinnista ja oikeuksista olivat kiinnostuneita luonnonvara-instituutin oppilaat ja muutama muu nuori.

4.1.3.2 Lähiympäristö, ”takapiha”

Lähiympäristökeskustelu nousi voimakkaasti esiin kaikkien ryhmien kanssa. Aihetta ei ollut etukäteen suunniteltu itsenäiseksi aiheeksi. Näkemykset olivat pääosin samat kaikilla riippumatta siitä, omistivatko perheet metsää vai eivät tai asuivatko nuoret maalla, taajamassa tai kaupungissa. Myös niillä, joiden perheille metsätalous oli tärkeä elinkeino, oli aiheesta suunnilleen samat mielipiteet.

Haastateltavat olivat mm. sitä mieltä, että *”vaikka metsä on omaa ja tietää, miksi se pitää hakata, niin tuntuu pahalta, kun näkyvältä paikalta kodin läheltä mahtava metsä häviää”*. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että hakkuut ymmärretään, mutta asutuksen lähellä ei pitäisi tehdä pahaa jälkeä. Kaivattiin aiemmin mainittuja pehmeämpiä käsittelytapoja ja maiseman huomioon ottamista asutuksen lähellä.

Mökkitonttien lähistöllä tehtäviä hakkuita ei vastustettu. Mökkiläisten maiseman huomioon ottamista ja pehmeämpiä käsittelytapoja kuitenkin kaivattiin.

Kaikkien ryhmien kanssa keskusteltiin maiseman vuokraamisesta. Nuoret tuntuivat pitävän asiaa lähes nerokkaana. Voisi kuvitella, että haastatelluista kasvaa sukupolvi, joka olisi todella valmis maksamaan maisemastaan merkittävänkin korvauksen.

Tilalla asuvat nuoret pitivät ihmisten tapaa viedä metsiin vanhoja televisiota ym. romua itseensä ja metsään kohdistuvana loukkauksena.

4.1.3.3 Metsien suojelu

Haastatteluryhmissä oli yhteensä muutamia nuoria, joilla oli selkeästi suojelupainotteiset näkemykset metsää koskeviin asioihin. Seuraavat kommentit ovat pääasiassa heidän. Muut painottivat metsien hoidon, käytön ja suojelun tasapainottamista.

Suomessa turvaudutaan liikaa metsätalouteen, eikä osata arvostaa suojeluhankkeita. Pitäisi olla enemmän metsiä, joissa olisi polkuja, joita voi kulkea. Suomi on viimeisiä alueita, joissa on edes tämän verran metsää jäljellä, sen vuoksi niiden pitäisi antaa olla. Yhden nuoren mielestä Lapissa ei saisi tehdä lainkaan hakkuita poronhoidon ja porojen laidunnusten vuoksi.

Toisaalta hyvin ympäristötietoiset nuoret arvostivat sitä, että Suomessa suojelutoimet tehdään vakavissaan. Perustettuja suojelualueita ei hetken päästä tuhota jonkun lainsäädännöstä löytyvän aukon perusteella. Näkemys perustui vertailuun sademetsien kohtalosta.

4.1.3.4 Globaalit kysymykset

Globaalit metsäkysymykset herättivät keskustelua lähinnä sademetsien häviämisestä. Ne nuoret, jotka olivat kiinnostuneita sademetsistä, olivat kiinnostuneita paikallisen väestön sosiaalisesta ja taloudellisesta hyvinvoinnista suhteessa metsien käsittelyyn. Suomalaisesta metsäteollisuudesta tai metsätaloudesta puhuttaessa metsien sosiaalisesta tai taloudellisesta merkityksestä ei puhuttu lainkaan, vaikka metsä ajateltiin osaksi globaalia ekologista kokonaisuutta.

Joidenkin haastateltavien mielestä sademetsiä ei pitäisi hakata lainkaan, koska niiden uudistaminen ei onnistu. Lisäksi sademetsiä hakataan turhien tuotteiden, tupakan ja kahvin, viljelyn vuoksi, jotka eivät hyödy paikallisia asukkaita lainkaan.

4.1.4.5 Puu energian lähteenä

Luonnonvarainstituutin oppilailta oli selkeä näkemys puun käytön lisääntymisestä energian lähteenä. He olivat sitä mieltä, että bioenergia tulee koskemaan nimenomaan puun käyttöä. Puun käytöstä huomattava osa tulee tulevaisuudessa olemaan energiakäyttöä. Kaikki kyseisen oppilaitoksen haastatellut kertoivat seuraavansa tiedotusvälineissä asiasta käytävää keskustelua. Asia oli ollut myös koulussa esillä.

Mikäli koulussa oli keskusteltu energia-asioista, oppilaat olivat yleisesti sitä mieltä, että kaikkien energiamuotojen, tuuli, aurinko, maalämpö, käyttöä tulee lisätä pyrittäessä vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Haastateltavien mielestä suuri puun käytön lisääminen kasvattaisi liikaa Suomen metsien käyttöä ja päästöt lisääntyisivät.

Suurella osalla nuorista ei ollut juurikaan käsitystä siitä, mistä bioenergiassa tai puun käyttämisessä energian lähteenä on kyse. Asiaa ei oltu käsitelty koulussa, eivätkä haastatellut olleet seuranneet yleistä keskustelua asiasta. Näin oli sekä niiden kohdalla, jotka asuivat tilalla, että niiden, jotka olivat kasvaneet kaupunkioiloissa. Kuvaavaa on, että yksi tilalla asuva tyttö totesi vasta edellisenä päivänä kuullensa, että risuja käytetään laajemminkin energiaksi kuin vain saunan lämmitykseen.

Hiilen kierto, onko tuttu, onko asia ymmärretty?

Yhtä lukiota lukuun ottamatta hiilen kierto oli nuorten mielessä vaikea kaavio kirjan sivulla tai haastattelijan kysymystä hiilen kierrosta ei ymmärretty. Nuoret saattoivat tietää puun polttamisessa vapautuvasta hiilidioksidista. Poltettaessa vapautuvaa hiilidioksidia, metsän kasvun hiiltä sitovaa vaikutusta tai puumateriaalin hiilen sitomiskykyä ei osattu yhdistää koulutunneilla läpi käytyyn hiilen kierron kokonaisuuteen.

Yhdessä lukiossa nuoret kertoivat ymmärtävänsä, mistä hiilen kierrossa on kyse. Heidän näkemyksensä mukaan hiiltä sitoutuu esim. puiden kasvaessa ja vapautuu poltettaessa ja lahotessa. Hiilen varastoituminen puuhun materiaalina ei tullut esiin. Hiilen kierto oli heidän mielestään kuitenkin looginen ja tullut monissa oppiaineissa esiin.

Hiilen kierron ymmärtämisessä on opettajien merkitys suuri. Asian ymmärtämisessä on olennaista, onko opettaja sisäistänyt asian ja tuonut sen oppilaiden arkitodellisuudeksi, pois teoreettisesta viitekehikosta. Ei ole luultavaa, että oppilaissa olisi ollut niin suuri ero, kuin mitä tämän kysymyksen vastauksista voisi päätellä.

4.2 Tiedot ja tietolähteet metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta

4.2.1 Koulu

Koulu on kaupungista tai taajamasta kotoisin oleville nuorille tärkein metsätaloutta ja metsäteollisuutta koskevan tiedon lähde. Samoin se on ajankohtaisten, kuten bioenergiä, koskevien asioiden tärkein tietolähde. Koulusta saatu tieto on tärkeätä myös tilalta kotoisin oleville ja niille, joilla on muuten vahva suhde metsään.

Koulun ja opettajien merkitys perustietojen antajana oli tärkeä kaikille nuorille. Hyviä opettajia kiiteltiin vuolaasti. Koulun merkitys korostui niillä, joilla ei ollut muuten vahvaa suhdetta metsätalouteen tai metsäteollisuuteen. Koulun opit tuntuivat olevan myös median seurannan perusta. Vain muutama oppilas ilmoitti, että asia ei heitä oikeastaan kiinnosta.

Metsäteollisuutta ei oltu käsitelty juuri missään oppiaineissa lukuun ottamatta yhtä lukiota. Haastatellut lukiolaiset muistelivat ala- ja yläasteen metsäopetusta ja tehtyjä metsäretkiä. He toivoivat samanlaisia tai metsäteollisuuteen tutustuttavia retkiä myös lukiioon. Metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta toivottiin ylipäätään saatavan tietoa myös lukiossa.

4.2.2 Media

Osa nuorista, joiden perheet eivät omistaneet metsää, kertoi seuraavansa aktiivisesti mediaa ja saavansa sieltä tietoa metsätaloudesta ja ennen kaikkea metsäteollisuudesta. Metsäteollisuuden menestystä ja pörssikursseja seurataan myös, mikäli teollisuutta on kotipaikkakunnalla tai suvussa on paperiteollisuuskontakteja. Metsäteollisuuden yhteyttä metsään ja metsätalouteen ei kuitenkaan välttämättä ole ajateltu.

Tilalta kotoisin olevat ja tilalle jäävät seurasivat aktiivisesti tiedotusvälineissä käytävää keskustelua metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta.

4.2.3 Vanhemmat, isovanhemmat, suku

Kaupungissa asuvat nuoret, joiden vanhemmista jompikumpi on kotoisin maalta metsänomistajaperheestä, olivat saaneet tietoa sekä vanhemmilta että isovanhemmilta.

Tilalla asuvat tytöt ilmoittivat saavansa isältä tai isoisältä tietoa metsäasioista, mikäli osoittaa jotain kiinnostunut asiaa kohtaan. Tilalla asuvat pojat tuntuvat oppineen enemmän tekemisen kautta.

Tieto metsäasioista siirtyy sukupolvelta toiselle niin kauan kuin jompikumpi vanhemmista on maalta kotoisin ja suhde metsään on siten elävä. Mitä tapahtuu metsätiedon siirrolle, tai onko tietoa enää riittävästi siirrettäväksi seuraavalle sukupolvelle, kun molemmat vanhemmat ovat kasvaneet kaupungissa

Huomio kiinnittyi kaikkien metsänomistajaperheiden nuorten heikkoon tietämykseen puukauppa-asioista. Tieto puukauppa-asioista ei tunnu siirtyvän nuorille samalla tavoin kuin muista metsäasioista. Ilmeisesti puukauppa on edelleenkin jonkinlainen tabu ja lapsille ei puhuta raha-asioista. Lisäksi asia tuntuu olevan perheissä yhden henkilön, lähinnä isän, hoidossa ja vastuulla.

Haastatellut nuoret arvostivat erittäin paljon vanhemmilta ja isovanhemmilta saamaansa oppia metsäasioista.

4.3 Metsän omistuksen kiinnostavuus

4.3.1 Mökkitontti tai pieni metsäpalsta, tapa vaalia osaa maapalloa

Nuorista suuri osa halusi omistaa metsää vain melko suuren mökkitontin verran. Näin ajattelivat pääasiassa ne, jotka eivät olleet metsänomistajia tai joiden perheet omistivat haastatellun käsityksen mukaan vähän metsää. Ison mökkitontin omistaminen takaisi yksityisyyden ja antaisi mahdollisuuden vaalia pientä palaa maapalloa. Mökkitonttia suuremman metsän ajateltiin vievän aikaa ja olevan työlästä.

Metsien pirstoutuminen ja neuvonnan antaminen on todella suuri haaste, koska pientä metsätilaa ei osata ajatella talouskäyttöön ja toisaalta metsän omistamista pidettiin työläänä ja elämää rajoittavana. Pienen palan maailman metsiä halusivat pelastaa myös osa niistä oppilaista, joiden suhde metsään oli taloudellinen, rationaalinen ja jotka tunsivat ja tiesivät metsäteollisuuden merkityksen ja joiden perheillä oli isokin metsäomaisuus.

Pienen metsän periminen olisi monen haastatellun nuoren mielestä mukavaa, jotta koki- si olevansa osa suurempaa kokonaisuutta, vastuussa pienestä palasta maapalloa. Osa haastateltavista piti paheksuttavana myydä puuta perimältään palstalta. Samoin hakkuita saatettiin pitää turhana, mikäli on muutenkin rahaa.

Metsien käyttö tieteellisiin tarkoituksiin nousi joidenkin nuorten tavoitteena esiin kuin itsestään selvänä asiana. Tieteellisellä käytöllä ajateltiin lähinnä sitä, että metsälle ei tehdä mitään ja myöhemmin siellä on mahdollisesti joitakin harvinaisia kasvi- tai eläin- lajeja.

Haastatteluissa nousi selvästi esiin nuorten aidosti globaali metsäsuhde. Kansallisen, kansantaloudellisen ja taloudellisen näkökulman tilalle oli tullut maailmanlaajuisten ongelmien näkökulma. Osana tätä ajattelua on aito, hyvää tarkoittava ajatus, että maailmaa pelastetaan, kun metsille ei tehdä mitään.

4.3.2 Tulonlähde, taloudellinen turva, tunnesiteet

Metsä on tilalla asuville, mutta lukion jälkeen muualle lähteville nuorille tulonlähde, taloudellinen turva ja tunneside. Metsän lokeroiminen joksikin tietyksi arvoksi oli tilalta lähteville vaikeata.

Tilalla asuvat, mutta sieltä koulun jälkeen lähtevät pitivät tärkeänä näyttää lapsilleen omat lapsuuden leikkipaikat. Toisaalta oli tärkeitä, että joku sisaruksista jää hoitamaan suvun tilaa ja metsiä hoidetaan tehokkaasti. He pitivät tärkeänä myös oman metsänsä

tehokasta hoitoa. Tilalta lähtevät nuoret eivät voineet ajatella luopuvansa perintömetsäosuudestaan. Näistä tulevista metsänomistajista ei suurenkaan metsäomaisuuden omistaminen tuntunut rasittavalta tai vaikealta.

Tulevia viljelijöitä metsänomistus kiinnosti pääasiassa tulonlähteenä ja työn ja toimeentulon antajana sekä vakuusarvona.

Mikäli metsällä oli ollut tähän asti taloudellista merkitystä perheelle, myös kaupungissa varttunut sukupolvi näki metsänomistuksen muiden arvojen ohella myös taloudellisesti tärkeänä.

Jotkut metsänomistajaperheiden nuoret nostivat esiin metsänomistuksen työläyden ja sen, että nykyihmiset ovat niin itsekkäitä, että eivät jaksaa ajatella asioita sukupolvien päähän eteenpäin tai taaksepäin. Vain se kiinnostaa voiko itse hyötyä. Haastatellut totesivat myös, että metsänomistusta ei nähdä kaveripiirissä mitenkään houkuttelevana, vaan ajatellaan että siitä olisi pelkkää vaivaa.

4.4 Tulevien metsänomistajien tiedot ja taidot sekä ammattiavun tarve

4.4.1 Osallistuminen metsätöihin

Tilalle jäävät, tulevat metsänomistajat ajattelevat tekevänsä hoitotöitä ja harvennushakkuita itse, jotta työn jälki on haluttua. Muut hakkuut ajatellaan teetettävän ammattilaisilla. Harvennushakkuissa ajateltiin jäljen olevan itse tehtynä hyvää erityisesti siksi, että isoja koneita ei päästetä metsään.

Myös ne tulevat metsänomistajat, jotka lähtevät tilalta, ajattelivat tekevänsä itse hoitotöitä. Istutukset sekä taimikonhoito ja perkaus ajateltiin tehtävän mahdollisuuksien mukaan itse. Tärkeimpinä syinä pidettiin rahan säästöä ja työn jälkeä.

Tilalta lähtevät nuoret aikovat myös seurata aktiivisesti niitä metsässä tehtäviä töitä, joita eivät itse kykene tai ehdi tekemään. Tilaa pitämään jäävän siskon tai veljen ajateltiin auttavan asioiden seurannassa. Muutenkin tilaa pitämään jäävä siskoa tai veljeä pidettiin arvokkaana tukena ja linkkinä omaan metsään.

4.4.2 Metsäasioiden hoito, tiedonlähteet

Tulevat metsänomistajat

Tilalta pois muuttavat tulevat metsänomistajat ajattelivat saavansa tietoa metsän hoito- tai hakkuutarpeista perheen jäseniltä. Tilalle jäävä sisar tai veli voi neuvoa ja toimia metsäasioiden hoitajana muutenkin. Tuttu metsuri, joka on tehnyt perheelle kauan töitä, oli monelle perheenjäsenen verrattava luottohenkilö ja tietolähde.

Tilalta lähtevillä lukiolaisilla ei ollut tietoa metsäorganisaatioista. Metsänomistajille tiedettiin kuitenkin järjestettävän kursseja. Nämä nuoret ajattelivat käyttävänsä perheen jäsenten lisäksi internetiä tiedon lähteenään.

Tilaa pitämään jäävät nuoret tunsivat itsellä olevan tietoa lähes riittävästi. Tietoa on karttunut metsässä töitä tehdessä. Tietoa on tullut myös ammatillisesta oppilaitoksesta, jossa opiskellaan. Nämä nuoret ajattelivat kuitenkin hakevansa metsäammattilaiselta apua tarvittaessa tai varmennusta omalle näkemykselle.

Tilalle jäävät nuoret tiesivät melko hyvin metsäorganisaatiot. He ajattelivat tarvittaessa kääntyvänsä metsänhoitoyhdistyksen, ”aluemetsänhoitoyhdistyksen” tai jonkun metsäyhtiön puoleen.

Nuoret, joiden perheellä ei ollut metsää

Näille nuorille internet tuli ensimmäisenä tietolähteenä mieleen. Muina tietolähteinä tulivat mieleen tuttava, joka on metsänomistaja tai tuttu metsuri.

4.4.3 Puukaupakäyttäytyminen

Metsää omistavat tai metsän omistuksesta kiinnostuneet

Tilalle asumaan jäävät nuoret ajattelivat tekevänsä ja neuvottelevansa puukaupan itse. Hintatietoa ajateltiin saatavan lehdistä ja tarjousten perusteella. Hinta-arviota ajateltiin myös tarvittaessa kysyttävän metsäammattilaiselta. Nuorten aikomus hoitaa itse puukaupat oli yllättävä, koska he olivat itse maininneet tietonsa puukaupasta paljon muuta metsätietoutta heikommaksi. Vain osalla tilalla asuvista oli esimerkiksi jonkinlainen käsitys puun hinnasta.

Tilalta lähtevät nuoret totesivat puukauppaan liittyvien asioiden olevan toistaiseksi tuntemattomia. Apua puukaupassa he ajattelivat saavansa perheen tai suvun jäseniltä. Käsi-tys puun hinnasta oli tässä ryhmässä heikko.

Tilalla asuminen, riippumatta siitä aikooko jatkaa tilalla vai suuntaako muualle, takaa hiljaisen siirron monista metsänhoitoon liittyvistä asioista. Metsäorganisaatioista tai puukaupasta tieto ei kuitenkaan tunnu siirtyvän helposti.

Taluspainotteisessa lukiossa, riippumatta siitä omistiko nuoren perhe metsää vai ei, oli nuorilla selkeä käsitys siitä, että puukauppaa varten tulee teettää ulkopuolisella taholla hinta-arvio ja kilpailuttaa myytävä kohde. Nämä haastatellut korostivat ammattilaisten apua ja ajattelivat saavansa tietoa internetistä.

Metsänomistajaperheiden puukaupat tuntuivat olevan pääasiassa isien hoidossa. Tilalta lähtevät, aikanaan metsää omistavat tytöt aikovat pitää metsän omana omaisuutenaan, johon puolisolla ei ole sanomista. Suvun omaisuus nähtiin vahvasti omana sekä henki-sesti että taloudellisesti. Tytöt aikovat myös päättää itse puukaupasta ja sen hoitotavasta. Toisaalta heidän tietonsa puukaupasta olivat varsin heikot.

Ajatus, että tulevaisuudessa perittävä metsä annettaisiin asiantuntijan, ikään kuin sijoitussalkun hoitajan, käsiin tuntui tulevista metsänomistajista vieraalta. Nuorten vastaukset asettavat metsäorganisaatioille ja puukaupan osapuolille tulevaisuudessa erityisiä haasteita puukaupan saamiseksi sujuvaksi.

Metsää omistamattomat nuoret, joita metsänomistus ei myöskään kiinnosta

Nuoret, joiden perheet eivät omistaneet metsää tai olleet missään tekemisissä metsän tai metsäteollisuuden kanssa, eivät olleet ajatelleet, että joku myy puuta teollisuuden raaka-aineeksi. Puuraaka-ainetta, metsien hakkuita ja puu- tai paperiteollisuutta ei osattu välttämättä yhdistää toisiinsa.

5. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Ryhmähaastatteluissa mukana olleet nuoret, joiden perheet omistivat metsää, asuivat maaseudulla tilalla tai erikokoisissa taajamissa tai kaupungeissa. Ne, joiden perheillä ei ollut metsää, asuivat erikokoisissa taajamissa tai kaupungeissa. Raportin näkemykset antavat kuvaa ylipäättään nuorten ajatuksista, arvomaailmasta ja tiedon tasosta metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta. Näkemysten voidaan ajatella heijastavan tulevaisuuden 2030 metsänomistajien arvomaailmaa ja suhtautumista tulevaisuudessa omistamaansa metsään. Niiden nuorten, joiden perhe ei omista metsää, ajattelutavan, arvojen ja tiedon tason voidaan ajatella vastaavasti heijastavan tulevaisuuden yhteiskunnan jäsenten suhtautumista metsäelinkeinoihin.

Metsään liittyvät arvot ja asenteet

Nuorilla oli positiivinen kuva metsästä ja kaikilla oli taustasta riippumatta vastaus valmiina kysyttäessä metsän merkitystä omaan elämään. Metsä oli liittynyt lapsuuden leikkeihin kaupungin tai taajaman lähimetsissä, kesämökkiä ympäröivässä metsässä tai kotitalan ympäristössä. Metsään liitettiin sanat rauha ja hiljaisuus, pakopaikka kaupungin melusta, virkistys, turvapaikka ja yksityisyys. Metsää pidettiin tärkeänä osana Suomen luontoa sekä kasvi- ja eläinlajien kotina sekä eri taiteen lajien innoittajana. Metsän merkitystä globaalissa ekosysteemissä pidettiin merkittävänä. Metsässä tehtävä työ metsäelinkeinona tuli osan tilalla asuvien nuorten mieleen. Vain muutama muista kuin tilalla asuvista nuorista ajatteli metsää joidenkin ihmisten elinkeinona.

Metsän saavutettavuutta pidettiin tärkeänä riippumatta siitä, omistiko metsää vai ei. Vieraan tai kaupungin omistama lähimetsä saattoi olla tärkeämpi kuin kaukana oleva oman perheen omistama metsä.

Haastatteluissa nousi selvästi esiin nuorten aidosti globaali metsäsuhde. Kansallisen, kansantaloudellisen ja taloudellisen näkökulman tilalle tai lisäksi on tullut maailmanlaajuisten ongelmien näkökulma. Osana tätä ajattelua on aito, hyvää tarkoittava ajatus, että maailma pelastetaan, kun metsille ei tehdä mitään.

Haastattelututkimuksen perusteella tulevat metsänomistajat vuonna 2030 ja ne, jotka haluaisivat olla metsänomistajia vuonna 2030, voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- Globaalit ajattelijat, jotka haluavat tuntea kuuluvansa maailmanlaajuiseen ekosysteemiin ja pelastavansa osan maapalloa olemalla tekemättä metsälle mitään.
- Metsänomistajat, jotka haluavat tehdä itse hoitotöitä esim. kunnon ylläpitämiseksi. Heille metsä on eräänlainen puuhalpasta. He haluavat myös turvata globaalia ekosysteemiä.

- Tilalta koulun jälkeen lähtevät nuoret, jotka haluavat tehdä itse metsässä töitä mahdollisuuksien mukaan, ja joille metsä on tärkeä, jotta voi tuntea kuuluvansa sukupolvien ketjuun. He haluavat myös taloudellista hyötyä metsästä ja pitävät metsää ainakin pahanpäivän varana. Globaali ajattelu on myös heille läheinen ja itsestään selvä asia.
- Tilalla asuvat ja tilaa pitämään jäävät nuoret, joille metsä edustaa työtä ja elinkeinoa.

Tilalla asuvista nuorista osa oli jäämässä pitämään tilaa, osa lähdössä pois lukion jälkeen. He kaikki pitivät metsää tärkeänä ja läheisenä eivätkä voineet ajatella luopuvansa metsästä. Henkisten arvojen lisäksi metsä nähtiin tulonlähteenä ja pahanpäivänvarana. Muualla, kuin tilalla asuvat metsänomistajaperheiden nuoret eivät yleensä ajatelleet metsää taloudellisesti arvokkaana.

Metsänomistajaperheiden nuoret voidaan jakaa kahteen ryhmään. Nuoret, joiden perheissä metsällä oli taloudellista merkitystä ja metsät olivat olleet talouskäytössä nuorten varttuessa, pitivät metsien samankaltaista käyttöä luontevana myös omalla kohdallaan. Toisen ryhmän muodostivat nuoret, jotka olivat asuneet kaukana metsästä eivätkä tienneet metsän olleen talouskäytössä. Heidän voidaan ajatella kuuluvan suhteessa metsien talouskäyttöön samaan ryhmään kuin nuoret, joiden perheet eivät omistaneet metsää. Osa haastateltavista piti paheksuttavana myydä puuta perimältään palstalta. Samoin hakkuita saatettiin pitää turhana, mikäli on muutenkin rahaa

Metsien edelleen pirstoutuessa neuvonnan antaminen ja sen sisällön suunnittelu on todella suuri haaste, koska pientä metsätilaa ei osata ajatella talouskäyttöön ja toisaalta metsän omistamista pidettiin työläänä ja elämää rajoittavana. Pelkkä taloudellisiin ja kansantaloudellisiin seikkoihin vetoaminen ei riitä jatkossa.

Suhtautuminen hakkuisiin taajamien tai ylipäättään asutuksen lähellä koettiin omaan takapihaan puuttumiseksi. Sama koskee kesämökkien läheisiä metsiä. Hakkuita ei vastustettu kokonaan, mutta toivottiin maiseman huomioon ottamista ja siistiä jälkeä. Nämä mielipiteet olivat yhteneväisiä sekä tilalla asuvilla nuorilla, että kaupunkilaisilla. Tämä asettaa haasteen metsäalan organisaatioille kiinnittää entistä enemmän huomiota hakuiden ja metsänhoitotöiden laatuun ja menetelmien kehittämiseen. On myös odotettavaa, että tulevat sukupolvet ovat valmiita maksamaan taloudellisesti merkittäviä summia maiseman säilymisestä ja huomioimisesta kotinsa ja lomanviettopaikkansa ympärillä.

Puu energian lähteenä

Luonnonvarainstituutin oppilailla oli selkeä näkemys puun käytön lisääntymisestä energian lähteenä.

Suurella osalla nuorista ei ollut juurikaan käsitystä siitä, mistä bioenergiassa tai puun käyttämisessä energian lähteenä on kyse. Asiaa ei oltu käsitelty koulussa, eivätkä haastatellut olleet seuranneet yleistä keskustelua asiasta. Näin oli sekä niiden kohdalla, jotka asuivat tilalla, että niiden, jotka olivat kasvaneet kaupunkioloissa

Tiedot ja tietolähteet

Koulun ja opettajien merkitys perustietojen antajana oli tärkeä kaikille nuorille. Hyviä opettajia kiiteltiin vuolaasti. Koulun merkitys korostui niillä, joilla ei ollut muuten vahvaa suhdetta metsätalouteen tai metsäteollisuuteen. Koulusta saadut opit ovat myös median seurannan perusta.

Metsäteollisuutta ei oltu käsitelty juuri missään oppiaineissa lukuun ottamatta yhtä lukiota. Haastatellut lukiolaiset muistelivat ala- ja yläasteen metsäopetusta ja tehtyjä metsäretkiä. He toivoivat samanlaisia tai metsäteollisuuden tutustuttavia retkiä myös lukioon.

Metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta toivottiin ylipäättään saatavan tietoa myös lukiossa. Koulujen metsäopetus painottuu ala-asteelle ja sielläkin enemmän metsien ekologiaan. Metsien sosiaalisesta ja taloudellisesta merkityksestä puhutaan vain sademetsien yhteydessä. Metsien talouskäytön merkityksestä ja metsätalouden sekä metsäteollisuuden sosiaalisesta ja taloudellisesta merkityksestä tulisi antaa tietoa koulun eri vaiheissa, mutta erityisesti lukiossa.

Tilalla asuminen, riippumatta siitä aikooko jatkaa tilalla vai suuntaako muualle, takaa hiljaisen siirron monista metsänhoitoon liittyvistä asioista. Metsäorganisaatioista tai puukaupasta tieto ei tunnu siirtyvän kovinkaan helposti. Kuitenkin ajatus, että tulevaisuudessa perittävä metsä annettaisiin asiantuntijan, ikään kuin sijoitussalkun hoitajan, käsiin tuntui tulevista metsänomistajista vieraalta.

Nuoret arvostivat erittäin paljon vanhemmilta ja isovanhemmilta saamaansa oppia metsäasioista. Lapsuuden metsäretket olivat positiivisina muistoina mielessä. Tieto metsäasioista siirtyy sukupolvelta toiselle niin kauan, kuin jompikumpi vanhemmista on maalta kotoisin ja suhde metsään on siten elävä. Mitä tapahtuu metsätiedon siirrolle, tai onko tietoa enää riittävästi siirrettäväksi seuraavalle sukupolvelle, kun molemmat van-

hemmat ovat kasvaneet kaupungissa. Tämä on tulevaisuuden metsänomistajien saavuttamisen kannalta hyvin kriittinen kysymys.

Tilalta pois muuttavat, metsää perivät nuoret, ajattelivat saavansa tietoa metsäasioista perheen jäseniltä. Tilalle jäävä sisar tai veli voi neuvoa ja toimia metsäasioiden hoitajana muutenkin. Tuttu metsuri, joka on tehnyt perheelle kauan töitä, oli monelle perheenjäseneen verrattava luottohenkilö ja tietolähde. Metsäorganisaatiot olivat tälle ryhmälle vieraita. Tämä tieto asettaa myös haasteen metsäalan organisaatioille viestistään ja sen suuntaamisesta.

Tilaa pitämään jäävät nuoret tunsivat itsellä olevan tietoa lähes riittävästi. Tietoa on karttunut metsässä töitä tehdessä. Tietoa on saatu myös käytävästä ammatillisesta oppilaitoksesta. Nämä nuoret ajattelivat kuitenkin hakea metsäammattilaiselta apua tarvittaessa tai varmennusta omalle näkemykselle.

Puukaupakäyttäytymiseen liittyvät aikomukset ja tiedot

Tilalle asumaan jäävät nuoret ajattelivat tekevänsä ja neuvottelevansa puukaupan itse. Hintatietoa ajateltiin saatavan lehdistä ja tarjousten perusteella. Hinta-arviota ajateltiin myös tarvittaessa kysyttävän metsäammattilaiselta. Tilaa pitämään jäävien nuorten tiedot puukaupasta olivat kuitenkin selvästi heidän muuta metsätietouttaan heikkommat.

Tilalta lähtevät nuoret totesivat puukauppaan liittyvien asioiden olevan toistaiseksi tuntemattomia. Apua puukaupassa he ajattelivat saavansa perheen tai suvun jäseniltä. Käsititys puun hinnasta oli tässä ryhmästä heikko. Tilalta lähtevät tytöt aikovat pitää puukaupan omissa käsissään ja pitivät sitä myös velvollisuutenaan sukuaan kohtaan. Naisten osuus puun myyjinä tulee tämän perusteella lisääntymään.

Kokonaisuudessaan huomio kiinnittyi kaikkien metsänomistajaperheiden nuorten heikkoon tietämykseen puukauppa-asioista. Tieto puukaupasta ei tunnu siirtyvän nuorille samalla tavoin kuin muista metsäasioista. Ilmeisesti puukauppa on edelleenkin jonkinlainen tabu ja lapsille ei puhuta raha-asioista. Lisäksi asia tuntuu olevan perheissä yhden henkilön, yleensä isän, hoidossa ja vastuulla. Kuitenkin ajatus, että tulevaisuudessa perittävä metsä annettaisiin asiantuntijan, ikään kuin salkunhoitajan käsiin, tuntui metsänomistajaperheiden nuorista vieraalta. Nämä tiedot yhdessä ovat haasteen metsäalan neuvonta ja puunhankinta organisaatioille.

LÄHTEET

- Hellström, Eeva & Hyttinen, Pentti. 1996. Tapaustutkimusstrategia ja metsätieteet. *Metsätieteen aikakauskirja* 4/1996: 389-407
- Hirsijärvi, Sirkka & Hurme, Helena. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: yliopistopaino.
- Järvinen, E. & Rämö, A-K. & Silvennoinen, H. 2006. Energiapuun tuotanto ja markkinat: Metsänomistajakysely. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 199. 52 s. + liitteet.
- Karppinen, H. & Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. *Metlan tiedonantoja* 852. 83 s.
- Mäkelä, Klaus. 1990. Kvalitatiivisen analyysin arviointiperusteet. Teoksessa *kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta*. Toim. Klaus Mäkelä. Helsinki: Gaudeamus.
- Oskamp, S. 1991. *Attitudes and opinions*. 2nd Edition. Prentice Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey 07632, USA. 499 p.
- Rämö, A-K. & Tilli, T. & Toivonen, R. & Ripatti, P. & Lindroos, K. & Ruohola, H. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2004-2007. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 191. 73 s. + liitteet.

LIITE

TEEMAHAASTATTELU MAHDOLLISILLE TULEVAISUUDEN METSÄN- OMISTAJILLE JA TULEVAISUUDEN VAIKUTTAJILLE (NUORET)

_____ paikka _____ aika

- luottamuksellisuus, nauhoittaminen, ei nimiä
- ensimmäistä kertaa nuorille tällainen tutkimus nuorten asenteista, haastateltavat ovat arvokkaita
- ei ole oikeita ja väärä vastauksia, kaikki mielipiteet ovat tärkeitä
- yhtä tärkeää kuin tieto on se jos ei tiedä
- kaikkien toivotaan sanovan jotain kaikkiin kysymyksiin/teemoihin
- vapaata keskustelua, assosiaatioita

1. Arvot ja asenteet

Metsän merkitys

- **Mitä sana ”metsä” tuo mieleen?**
- **Liikutko itse koskaan metsässä?**
 - Jos liikut, miksi?
 - Mitä teet metsässä?
 - Jos et liiku, miksi et?
- **Liittykö metsä jollakin tavalla omaan elämäsi?** (=siteitä sukuun, aiempaan asuinpaikkaan tms.)
- **Kuinka metsiä pitäisi mielestäsi käyttää?** (Yksittäiset ihmiset & laajempi yhteiskunnallinen / globaali näkökulma)
 - **taloudellinen hyödyntäminen, metsätalous/energia ylipäätän uusiutuva luonnonvara**
 - **kulttuuriset ja suojeluarvot**
 - **oletko seurannut energiapuukeskustelua**
mitä mieltä olet ja miksi

2. Tiedot ja tietolähteet

- **Kuinka hyvin olet mielestäsi perillä metsiin liittyvistä asioista yleensä?**
millaisista asioista sinulla on tietoa, ekologia, maaperä, hiilen kierto, metsätalous, metsäteollisuus?
- **Kuinka hyvin olet mielestäsi perillä metsätalouteen, metsänhoitoon ja puukauppaan liittyvistä asioista?**
 - **Ovatko metsätalouteen liittyvät asiat sinulle tuttuja?**
 - Miksi ovat tuttuja / vieraita?
 - Mitä tiedät metsätaloudesta?

- **Ovatko metsänhoitoon liittyvät asiat sinulle tuttuja?**
 - Miksi ovat tuttuja / vieraita?
 - Mitä tiedät metsänhoidosta?
- **Ovatko puukauppaan liittyvät asiat sinulle tuttuja?**
 - Miksi ovat tuttuja / vieraita?
 - Mitä tiedät puukaupasta?
- **Mistä saat yleensä metsiin liittyvää tietoa?** (= tietolähteet, tietokanavat)
- **Mistä saat metsätalouteen liittyvää tietoa?**
- **Hankitko itse aktiivisesti metsiin ja metsätalouteen liittyvää tietoa?**
 - Miksi hankit?
 - Miksi et hanki?

Metsänomistuksen kiinnostavuus

- **Haluaisitko itse omistaa metsää?**
 - Miksi haluaisit? Perustelut
 - Miksi et haluaisi? perustelut **tulonlähde, ulkoilu ja virkistys, tunnearvot, ylisukupolvisuus, taloudellinen turva, sijoituskohde**
- **Jos omistaisit (omistat) metsää, miten käyttäisit (käytät) sitä?** (=metsänomistuksen tavoitteet) - **tulonlähde, ulkoilu ja virkistys, tunnearvot, ylisukupolvisuus taloudellinen turva, sijoituskohde**
- **Miten arvelisit hoitavasi metsäasioita ja metsänhoitotyöt, jos olisit metsänomistaja? – Miksi?**
 - Haluaisitko itse osallistua (osallistutko) metsänhoitotöihin? –miksi?
 - Haluaisitko itse hoitaa (hoidatko) metsäasioita? –miksi?
 - Arveletko tarvitsevasi (tarvitsetko) apua metsätöissä? –miksi?
 - Arveletko tarvitsevasi (tarvitsetko) apua metsäasioiden hoidossa? –miksi?
 - Arveletko tarvitsevasi (tarvitsetko) apua puukaupassa? – miksi?
 - Käyttäisitkö (käytätkö) metsä- ja puukauppapalveluita hyväksesi? –miksi?

Keneltä arvelet pyytäväsi apua yleensä metsäasioissa?

Keneltä arvelet pyytäväsi apua puukauppa-asioissa?

- **Jos olisit itse harkitsemassa puunmyyntiä, millaisten asioiden arvelet vaikuttavan siihen, että**
 - Myyt puuta ?
 - Et myy puuta?
 - Kenen arvelet päättävän puukaupasta ja yleensä metsäasioista

Onko käsitystä puukaupan arvosta?

Mitä hehtaarin päätehakkuu tuo nettotuloja, mikä yhden ison rungon arvo

Uudelleen kysymys, millaisten asioiden arvelet vaikuttavan siihen että myyt tai et myy puuta?

3. Taustatiedot, ei nimiä

- Ikä
- Sukupuoli
- Koulutus
- Omistaako itse metsää
- Omistavatko vanhemmat tai isovanhemmat metsää
- Asuinpaikka (maaseutu / taajama / yli 20000 as kaupunki)

PELLERVON TALOUDELLINEN TUTKIMUSLAITOS PTT

Pellervo Ekonomiska Forskningsinstitut
Eerikinkatu 28 A, 00180 Helsinki, Finland
puh. (09) 348 8844, telefax (09) 3488 8500
sähköposti: econ.res@ptt.fi, kotisivut: www.ptt.fi

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja, publikationer, Publications

19. Perttu Pyykkönen. 2006. Factors affecting farmland prices in Finland
18. Vesa Silaskivi. 2004. Tutkimus kilpailuoikeuden ja maatalouden sääntelyn yhteensovittamisesta
17. Aki Kangasharju. 1998. Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation.
16. Pertti Kukkonen. 1997. Rahapolitiikka ja Suomen kriisi

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja, forskningsrapporter, Reports

213. Tapio Tilli – Anna-Kaisa Rämö – Marjo Maidell – Ritva Toivonen – Laura Kärki. 2009. Metsänomistajien näkemyksiä metsätalouden kannattavuudesta ja puun tarjonnasta vuoteen 2015
211. Harri Silvennoinen – Terhi Latvala – Erno Järvinen – Ritva Toivonen- Anna-Kaisa Rämö – Paavo Pelkonen. 2008. Bioenergiaa metsistä ja pelloilta – Viljelijöiden suhtautuminen bioenergiaraaka-aineiden tuotantoon ja tarjontaan sekä bioenergiayrittäjyyteen
210. Pasi Holm – Anneli Hopponen – Markus Lahtinen. 2008. Maahanmuuttajien työkyky 2008
209. Kalle Laaksonen. 2008. Perushyödykepolitiikka Suomen kehitysyhteistyön osana
208. The effects of a revision of the emission trading directive for the period starting in 2013 on the European nitrogen fertilizer industry. 2008.
207. The effects of a revision of the emission trading directive for the period starting in 2013 on the European pulp and paper industry. 2008.
206. Pasi Holm - Raija Volk - Satu Nivalainen. 2008. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden kannustavuus. Verkkojulkaisu: www.ptt.fi. Julkaisussa: Työvoiman alueellisen liikkuvuuden esteet ja kannustimet, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1/2008
205. Terhi Latvala – Esa Aro-Heinilä – Ritva Toivonen – Erno Järvinen. 2007. Bioenergian tuotanto ja markkinat vuonna 2007 sekä kehitysnäkymät vuoteen 2015

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita, diskussionsunderlag, Working Papers

112. Kalle Laaksonen. 2009. Free trade agreement (TDCA) between South Africa and the European Union – An exemplar for the economic partnership agreements
111. Ritva Toivonen – Erno Järvinen – Raija-Riitta Enroth – Anna-Kaisa Rämö. 2008. Environmental quality of wood products – Preliminary study about the UK market
110. Niko Suhonen – Marjo Maidell – Anna-Kaisa Rämö – Erno Järvinen – Terhi Latvala. 2008. Tulevaisuuden kehityslinjat bioenergiamarkkinoilla EU:ssa ja Suomessa: Asiantuntijanäkemykset
109. Liisa Kähkönen. 2008. Kuntien prosessit ja kokemukset vanhusten palveluasumisen ja kotipalvelujen kilpailuttamisesta
108. Pasi Holm – Henna Nivalainen. 2008. Kaupan sunnuntaiukioloajat: Vaikutukset ostokäyttäytymiseen, kaupan rakenteeseen ja tavaratoimituksiin
107. Satu Nivalainen. 2008. Työelämään astuvien, perheikäisten ja työelämästä irtautuvien muutto: ketkä muuttavat maaseudulle?
106. Marjo Maidell – Perttu Pyykkönen – Ritva Toivonen. 2008. Metsäenergiapotentiaalit Suomen maakunnissa
105. Janne Huovari – Hanna Karikallio – Petri Mäki-Fränä. 2008. Alueellisten asuntomarkkinoiden kehitys vuoteen 2010